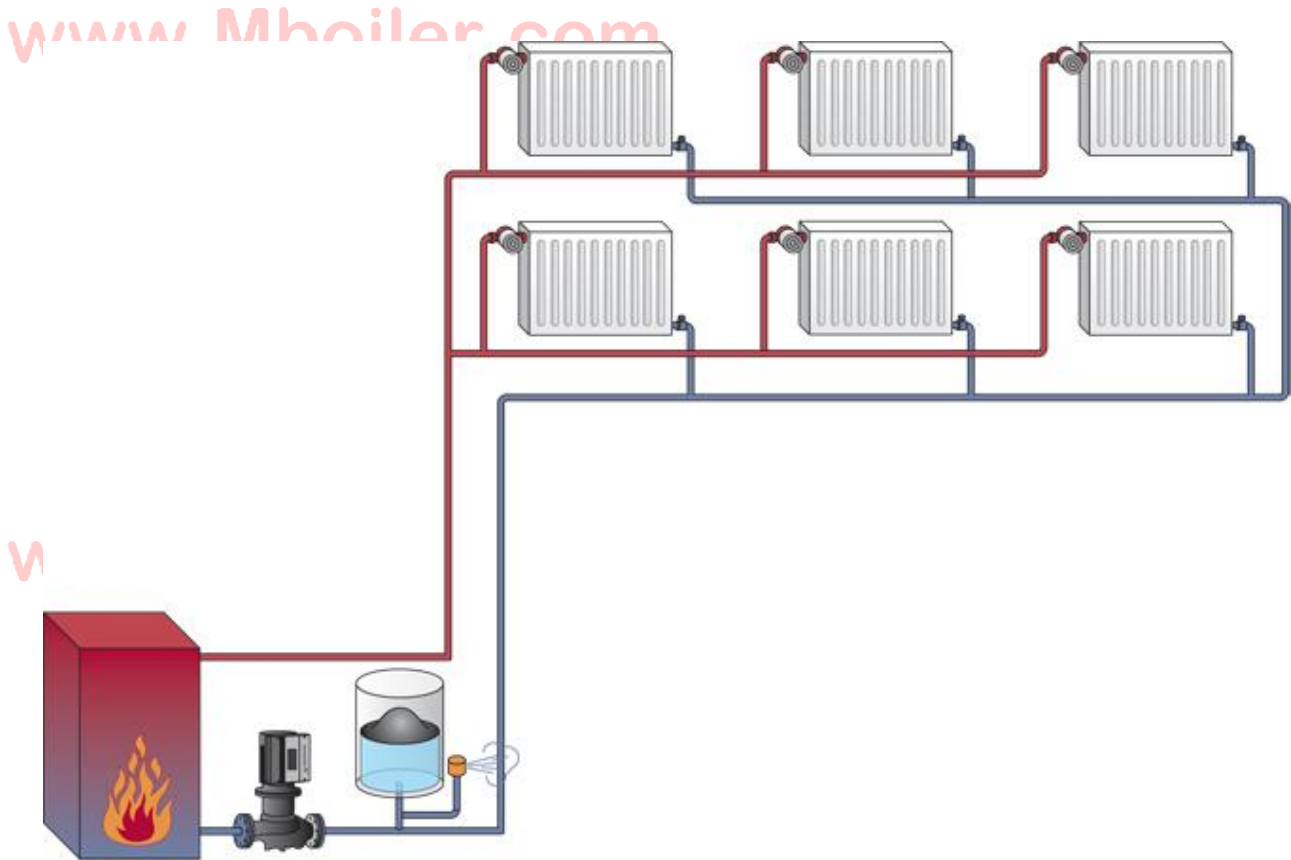

مبانی مهندسی گرمایش با دیگ بخار و دیگ آبگرم

بخش اول : تاریخچه آبگرم و بخار

www.Mboiler.com

از لحاظ تاریخی نخستین وسیله گرمایش ، کوره باز بوده است . در سالهای آغازین تقویم میلادی رومیها یک سیستم گرمایش بسیار کم هزینه را طراحی کردند. آنها در کف ساختمان ، کانالهایی ایجاد می کردند تا گازهای خروجی حاصل از احتراق یک یا چند کوره ، از میان آنها بگذرند . این سیستم ها به سیستم گرمایش هیپو کا ستیک معروف است .

با فروپاشی تمدن رومیها این سیستم گرمایش گرمایش نیز به فراموشی سپرده شد . پس از گذشت چندین قرن از آن دوران ، بحث سیستم گرمایش ، یکبار دیگر مطرح شد .

نخستین اصلاح در سیستمهای گرمایش به کوره ها مربوط می شود که با نصب یک کلاهک برای انتقال دود ، به کوره بسته تبدیل شدند .

پس از آن کوره لعابی ، که کاربرد مواد سرامیکی در آن سبب افزایش چشمگیر بازده گرمایی می شد ، اختراع شد .

www.Mboiler.com

در سال 1763 فرد ریش در گروسه در پی نخستین قحطی سوخت (که در آن زمان عمدتاً چوب بود) اولین اقدام را برای اصلاح مصرف انرژی کورهها به انجام رساند . نتیجه تلاش وی ساخت اولین نمونه از کورههای برلینی بود که به دودکشهای بیشتری مجهز بود .

www.Mboiler.com

کشف زغال سنگ سیاه و ذغال سنگ قهوه ای (به عنوان سوخت) سبب اصلاح هر چه بیشتر بازده گرمایی شد .

www.Mboiler.com

با پیدایش صنعت ذوب آهن در اواخر سده هجدهم زمان ساخت کوره های آهنی نیز فرا رسید .

همزمان با اختراع کوره های آهنی مجزا ، بررسی برای دستیابی به گرمایش مرکزی آغاز شد .

مارتن تریوالد سوئدی به عنوان نخستین مخترع سیستم گرمایش (با آب گرم) مرکزی شناخته می شود (1716) .

www.Mboiler.com

در اواخر سده هجدهم میلادی ، با اختراع ماشین بخار ، تحقیق برای استفاده از بخار و دیگ بخار در گرمایش آغاز شد .

www.Mboiler.com

در سال 1770 جمیزوات با استفاده از دیگ بخار توانست از بخار آب برای گرمایش کار گاه خود استفاده کرد و در این سیستم از نوعی رادیاتور چند تکه به عنوان سطح گرم کننده استفاده کرد . همزمان در انگلستان نخستین دیگ چدنی ساخته شد .

www.Mboiler.com

نخستین پروانه ثبت برای گرمایش با استفاده از بخار آب ، در سالهای 1791، 1793 ، اعطا شد ، در همان زمان سیستم گرمایش با استفاده از هوای گرم نیز ابداع شد .

با وجود همه این ابداعات ، تا آن زمان هنوز استفاده از بخاری ، به علت هزینه کم ، رایج تر بود .

www.Mboiler.com

در سده نوزدهم میلادی با اصلاح این سیستم ، سیستم گرمایش با بخار کم فشار ابداع گردید و به عنوان پر کاربرد ترین سیستم گرمایش مرکزی ، مطرح شد .

در سال 1831 سیستم گرمایش با آب گرم به نام پرکینس به ثبت رسید . وی نخستین مخازن انبساط (برای تغییرات حجم آب در اثر گرما) را آزمایش کرد .

سیستم گرمایش مرکزی با آب گرم در سال 1833 توسط پالکو انگلیسی ، که وی را به عنوان ابداع کننده این سیستم می شناسند ، ساخته شد .

در سیستم ابداعی وی ، دیگ آب گرم (آبگرم) از یک پیچه لوله ای طویل محتوی آب تشکیل شده بود . رادیاتور آن نیز یک پیچه لوله ای بود . این سیستم به صورت کاملا بسته ، کار می کرد .

نخستین سیستم گرمایش که اجزای آن به صورت انبوه تولید و عرضه شد در سال 1860 در ایالات متحده آمریکا ساخته شد . همزمان تولید رادیاتورها و دیگهای چدنی آغاز شد . در سال 1870 این صنعت به کشور آلمان نیز وارد شد . سال 1871 نخستین قانون دیگ بخار تصویب شد که برای مثال در آن نصب لوله های قائم ایمنی دیگ الزامی شده بود .

سال 1875 ، شرکت کورتینگ نخستین دیگ آبگرم چدنی آلمانی را به بازار عرضه کرد .

سال 1898 ، شرکت بودروس ، تولید انبوه دیگهای آبگرم چدنی مطابق طرحهای انحصاری خصوصی را آغاز کرد .

با شروع سده بیستم ، توسعه این صنعت - از یک سو به علت تقاضای روز افزون برای هوای مطبوع ، و از سوی دیگر به علت کشف اصول مبتنی بر دانش روز افزون موجود ، برای طراحی سیستمهای گرمایش با آب گرم یا بخار کم فشار - شتاب گرفت . در این زمینه استاد هرمان ریچل به دلیل نگارش (کتاب راهنمای طراحی سیستمهای تهویه و گرمایش) از دیگران معروف تر است .

نخستین مقررات طراحی ، در سال 1926 با برگه استاندارد DIN 4701 مقررات محاسبه بار گرمایی ساختمان ها تدوین شد .

سال 1901 نخستین تاسیسات راه دور گرمایش با بخار اروپا در شهر سدن آلمان ساخته شد .

سال 1906 تیشلمان نخستین تاسیسات راه دور گرمایش با آب گرم ، که به صورت ثقلی کار می کرد ، را در پلاوئن ساخت . با ساخت پمپ ، در سال 1930 به وسیله واپلندر ، عصر گرمایش به کمک پمپ نیز آغاز شد .

سال 1950 نخستین پمپ آبگردان بی نیاز از مراقبت ، برای سیستمهای گرمایش به بازار آمد . با عرضه این پمپ ، قابلیت اجرایی سیستمهای گرمایش با آب گرم به حدی بهبود یافت که از سال 1955 به بعد این سیستم

در ساختمانهای مسکونی ، به طور کامل جایگزین سیستم گرمایش با بخار کم فشار که توسط دیگ های بخار تولید می گردید ، شد .

با این همه میزان استفاده از سیستم گرمایش مرکزی بازم رشد کمی داشت .

پر کاربرد ترین وسیله گرم کننده سیستمهای گرمایش با آب گرم ، رادیاتورهای چدنی و فولادی بودند .
نخستین استاندارد رادیاتورها در 1936 یا 1938 تدوین شد .

از اواسط دهه 50 میلادی ساخت رادیاتورهای ورقه ای فولادی نیز آغاز شد .

همزمان با افزایش وسایل گرم کننده فولادی ، ساخت دیگهای آب گرم از فولاد نیز روز به روز افزایش می یافت .

تا زمانی که نفت منبع اصلی انرژی بود ، استفاده از دیگهای فولادی مناسب تر بود . با افزایش استفاده از گاز طبیعی ، استفاده از دیگهای چدنی ، بار دیگر رونق گرفت .

نخستین بحران انرژی در سال 1973 سبب شد تا برای جایگزینی سوختهای فسیلی و روشهای ذخیره گرما ، چاره اندیشی شود .

از یک سو استفاده از انرژیهای نو (مانند انرژی خورشیدی و گرمای محیط) آغاز شد و از سوی دیگر برای کاهش اتلافات گرمایی ، مقرراتی وضع گردید . به همین دلیل محاسبه بار گرمایی و طراحی سیستم گرمایش اهمیت فوق العاده ای پیدا کرد .

به واسطه آگاهی روز افزون از خطر آلودگی هوا و نقش خطرناک سوختهای فسیلی در این آلودگی ، روشهای احتراق نیز بهبود داده شدند (برای مثال با افزایش بهسوزی سوخت ، احتراق فاقد $INO \times$ و به حداقل رساندن میزان گوگرد سوخت) . کمبود روز افزون ذخایر سوخت خام ، پژوهشگران را به تلاش برای یافتن راه حلهای تازه تری وا داشته است .

www.Mboiler.com

www.Mboiler.com

